Európsky parlament
2024-2029

PRIJATÉ TEXTY

P10_TA(2026)0051

Odporúčanie Rade o prioritách EÚ na 70. zasadnutie Komisie OSN pre postavenie žien

Odporúčanie Európskeho parlamentu z 12. februára 2026 Rade o prioritách EÚ na 70. zasadnutie Komisie OSN pre postavenie žien (2025/2240(INI))

Európsky parlament,

– so zreteľom na 70. zasadnutie Komisie OSN pre postavenie žien, ktoré sa má konať v marci 2026, na jeho prioritnú tému Zabezpečenie a posilnenie prístupu všetkých žien a dievčat k spravodlivosti, a to aj podporou inkluzívnych a spravodlivých právnych systémov, odstránením diskriminačných zákonov, politík a postupov a riešením štrukturálnych prekážok, a na tému na preskúmanie Plná a skutočná účasť žien na rozhodovacom procese vo verejnom živote, ako aj odstránenie násilia v záujme dosiahnutia rodovej rovnosti a posilnenia postavenia všetkých žien a dievčat,

– so zreteľom na Dohovor Organizácie Spojených národov o odstránení všetkých foriem diskriminácie žien z 18. decembra 1979,

– so zreteľom na Dohovor OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím z 12. decembra 2006, najmä na jeho články 6 a 13 týkajúce sa prístupu k spravodlivosti a viacnásobnej diskriminácie, ktorej čelia ženy a dievčatá so zdravotným postihnutím,

– so zreteľom na Agendu OSN 2030 pre udržateľný rozvoj, konkrétne na zásadu „na nikoho nezabudnúť“, a najmä na cieľ udržateľného rozvoja č. 5, ktorý sa usiluje dosiahnuť rodovú rovnosť a zabezpečiť, aby ženy mali rovnaké práva na hospodárske zdroje, ako aj prístup k vlastníctvu a správe pôdy či iných majetkových foriem, k finančným službám, dedičstvu a prírodným zdrojom, a na cieľ trvalo udržateľného rozvoja č. 10, ktorý sa usiluje odstrániť diskriminačné zákony, politiky a postupy a podporovať náležité právne predpisy, politiky a opatrenia,

– so zreteľom na články 20, 21, 23 a 47 Charty základných práv Európskej únie,

– so zreteľom na svoje uznesenie z 11. apríla 2024 o začlenení práva na umelé prerušenie tehotenstva do Charty základných práv EÚ[1],

– so zreteľom na spoločné oznámenie Komisie a vysokého predstaviteľa Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku z 25. novembra 2020 s názvom Akčný plán EÚ pre rodovú rovnosť (GAP) III – Ambiciózny program pre rodovú rovnosť a posilnenie postavenia žien v rámci vonkajšej činnosti EÚ (JOIN(2020)0017), v ktorom je načrtnutý akčný plán EÚ pre rodovú rovnosť na obdobie 2021 – 2025,

– so zreteľom na oznámenie Komisie zo 7. marca 2025 s názvom Plán pre práva žien (COM(2025)0097), v ktorom sa opätovne potvrdzuje záväzok EÚ presadzovať rodovú rovnosť,

– so zreteľom na oznámenie Komisie z 5. marca 2020 s názvom Únia rovnosti: stratégia pre rodovú rovnosť na roky 2020 – 2025 (COM(2020)0152),

– so zreteľom na svoje uznesenie z 13. novembra 2025 o stratégia pre rodovú rovnosť 2025[2],

– so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2012/29/EÚ z 25. októbra 2012, ktorou sa stanovujú minimálne normy v oblasti práv, podpory a ochrany obetí trestných činov a ktorou sa nahrádza rámcové rozhodnutie Rady 2001/220/SVV[3], a na jej v súčasnosti prebiehajúce prepracovanie,

– so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1385 zo 14. mája 2024 o boji proti násiliu na ženách a domácemu násiliu[4],

– so zreteľom na rezolúciu Bezpečnostnej rady OSN 1820 (2008) z 19. júna 2008 o sexuálnom násilí ako vojnovej zbrani,

– so zreteľom na Zásady a usmernenia OSN týkajúce sa prístupu k právnej pomoci v trestnoprávnych systémoch prijaté v decembri 2012,

– so zreteľom na program Komisie Spravodlivosť na roky 2021 – 2027, ktorý poskytuje finančné prostriedky na podporu justičnej spolupráce v občianskych a trestných veciach, ako je odborná príprava sudcov a iných odborníkov pracujúcich v oblasti práva, a na účinný prístup k spravodlivosti pre občanov a podniky,

---

1 Ú. v. EÚ C, C/2025/1279, 13.3.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/1279/oj.
2 Prijaté texty, P10_TA(2025)0278.
3 Ú. v. EÚ L 315, 14.11.2012, s. 57, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2012/29/oj.
4 Ú. v. EÚ L, 2024/1385, 24.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1385/oj.

– so zreteľom na Dohovor Rady Európy o predchádzaní násiliu na ženách a domácemu násiliu a o boji proti nemu (Istanbulský dohovor),

– so zreteľom na článok 81 ods. 2 Zmluvy o fungovaní Európskej únie,

– so zreteľom na článok 121 rokovacieho poriadku,

– so zreteľom na správu Výboru pre práva žien a rodovú rovnosť (A10-0010/2026),

A. keďže rovnosť žien a mužov je základnou zásadou zakotvenou v článku 2 Zmluvy o Európskej únii a v článku 23 Charty základných práv Európskej únie; keďže táto zásada sa uplatňuje vo všetkých oblastiach života a všetkých politikách vrátane prístupu k spravodlivosti; keďže zohľadňovanie hľadisko rodovej rovnosti, rodové rozpočtovanie a prierezový prístup by sa mali uplatňovať a integrovať v rámci všetkých príslušných politík EÚ a sú kľúčovými na dosiahnutie rodovej rovnosti; keďže vnútorné a vonkajšie politiky by mali zostať konzistentné a súdržné, aby sa zabezpečilo účinné a dôveryhodné presadzovanie ľudských a základných práv, demokracie a rodovej rovnosti na celom svete;

B. keďže rodová rovnosť, demokracia, základné práva a právny štát sú neoddeliteľne prepojené; keďže rastúci odpor voči právam žien a rodovej rovnosti je podporovaný nárastom protirodových a protidemokratických hnutí; keďže nedávne škrty v rozvojovej pomoci USA majú neúmerný vplyv na ženy a dievčatá na celom svete, zvyšujú zraniteľnosť a poškodzujú komunity; keďže Valné zhromaždenie OSN varovalo pred aktívnym odporom proti rodovej rovnosti a medzinárodne sa šíriacim odmietavým postojom voči právam žien; keďže je naliehavo potrebné opätovne potvrdiť skutočnú rovnosť a ľudské práva žien a dievčat[5];

C. keďže práva žien a dievčat a rodová rovnosť sú základnými ľudskými právami a nevyhnutným predpokladom na ľudský rozvoj sociálnu spravodlivosť, demokraciu, právny štát, zvyšovanie životnej úrovne, znižovanie chudoby, boj proti klimatickej kríze a nevyhnutným základom pre mierový, spravodlivý, prosperujúci a udržateľný svet; keďže vo všeobecnosti sa dosiahnutím práv žien a dievčat na celom svete zlepšuje konkurencieschopnosť prostredníctvom podpory inkluzívneho rastu, zníženia nerovností a zabezpečenia plného využitia zručností a potenciálu žien vo všetkých odvetviach spoločnosti;

D. keďže chudobu a diskrimináciu zhoršujú prelínajúce sa faktory, ako sú rasizmus, zdravotné postihnutie, migračný status, sexuálna

---

5 https://documents.un.org/doc/undoc/gen/g24/073/47/pdf/g2407347.pdf.

orientácia, rodová identita a pohlavné znaky, ako sa zdôrazňuje v článku 21 Charty základných práv Európskej únie; keďže menštruačná chudoba zostáva významnou prekážkou rodovej rovnosti, obmedzuje vzdelávanie, zdravie a hospodársku účasť miliónov žien a dievčat na celom svete, a tým obmedzuje ich prístup k spravodlivosti a oslabuje ich zastúpenie a účasť na rozhodovacích procesoch na všetkých úrovniach;

E. keďže prístup k spravodlivosti sa podľa medzinárodného práva všeobecne uznáva ako základné ľudské právo, kľúčová koncepcia v širšej oblasti spravodlivosti a základný kameň právneho štátu a demokracie; keďže EÚ uznáva prístup k spravodlivosti ako základné právo podľa článku 47 Charty základných práv Európskej únie; keďže účinný prístup k spravodlivosti si vyžaduje spoľahlivé údaje, transparentné postupy, tvorbu politík založenú na dôkazoch a nestranné inštitúcie, ktoré zabezpečia, aby ženy a dievčatá mohli uplatňovať svoje práva bez diskriminácie; keďže prístup k spravodlivosti je základným ľudským právom na základe spravodlivých zákonov, účinného presadzovania práva, dostupnej podpory, inštitúcií zohľadňujúcich rodové hľadisko a mechanizmov zodpovednosti; keďže diskriminačné zákony, rodové stereotypy, finančné prekážky a inštitucionálne predsudky naďalej obmedzujú mnohé ženy a dievčatá, najmä tie, ktoré čelia prierezovej diskriminácii; keďže ženy a dievčatá v zraniteľných situáciách vrátane žien so zdravotným postihnutím, žien žijúcich vo vidieckych alebo odľahlých oblastiach a starších žien často čelia ďalším prekážkam v prístupe k spravodlivosti a právnej podpore; keďže digitalizácia a umelá inteligencia čoraz viac formujú prístup k spravodlivosti a vyžadujú činnosť proti algoritmickej diskriminácii, digitálnemu vylúčeniu a online poškodzovaniu; keďže právna pomoc má zásadný význam pre rovný prístup k spravodlivosti, zatiaľ čo výmena najlepších postupov pomáha posilňovať kvalitu a konzistentnosť systémov právnej pomoci;

F. keďže všeobecný a rovný prístup žien a dievčat k spravodlivosti je však naďalej zložitou a kriticky dôležitou otázkou vo všetkých regiónoch sveta a je mimoriadne náročný v niektorých regiónoch, najmä v tých, kde sú demokratické inštitúcie a právny štát slabé; keďže ekonomické odstrašujúce faktory, obmedzený prístup k právnej pomoci, vysoké náklady a zložitosť súdnych konaní, digitálne a jazykové bariéry, nedôvera voči súdnym systémom a prevládajúce rodové stereotypy, rasová zaujatosť, mizogýnia a systémová diskriminácia zostávajú hlavnými prekážkami pre ženy, ktoré sa snažia získať prístup k spravodlivosti;

G. keďže ženy sú stále vážne nedostatočne zastúpené na celom svete na najvyšších úrovniach súdnictva a prokuratúry, najmä vo vedúcich pozíciách, ako sú predsedovia súdov, najvyšší sudcovia a vedúci prokuratúr; keďže prioritou musí byť dosiahnutie vyváženého zastúpenia pohlaví v týchto rozhodovacích orgánoch; keďže sa musí

pokračovať v rodovo citlivom prístupe, a to aj tam, keď bola zabezpečená prítomnosť žien; keďže začlenenie rodového hľadiska do súdneho rozhodovania je nevyhnutné na zabezpečenie rovnakého prístupu žien a dievčat k spravodlivosti a vyžaduje si posudzovanie faktov a uplatňovanie práva bez rodových predsudkov a škodlivých stereotypov, a to v samotnom rozhodnutí, ako aj v procese, ktorým sa prijíma; keďže Výbor OSN pre odstránenie diskriminácie žien (CEDAW) vydal v roku 2024 všeobecné odporúčanie č. 40 o rovnakom a inkluzívnom zastúpení žien v rozhodovacích systémoch, pokiaľ ide o rovnaký prístup k rozhodovacím systémom a rovnakú moc v rámci takýchto systémov;

H. keďže OSN aktívne podporuje väčšiu účasť žien v súdnictve prostredníctvom špecializovaných iniciatív a kampaní; keďže väčšie zastúpenie žien v súdnych inštitúciách sa spája s prístupmi k spravodlivosti, ktoré sú vo väčšej miere zamerané na obete, a je nevyhnutné, aby sa obete cítili podporované a vypočuté, keď sa obracajú na súd a pri prístupe k spravodlivosti; keďže sú potrebné jasné pravidlá a prísne legislatívne ustanovenia, školenia o ich uplatňovaní a iniciatívy na zvyšovanie informovanosti o rodovej rovnosti a spravodlivosti, a to pre odborníkov v oblasti spravodlivosti, ako aj pre občiansku spoločnosť;

I. keďže násilie páchané na ženách, rodovo motivované násilie a domáce násilie predstavuje porušenie základných práv; keďže právne systémy musia v plnej miere riešiť osobitné potreby obetí poskytovaním primeranej ochrany, účinných právnych prostriedkov nápravy, dostupných podporných služieb a primeranej odbornej prípravy príslušným orgánom, ktoré prichádzajú do kontaktu s obeťami rodovo motivovaného násilia, aby sa zabránilo sekundárnej viktimizácii; keďže mnohé ženy a dievčatá stále čelia značným prekážkam pri oznamovaní násilia a získavaní právnej podpory; keďže všetky formy násilia – vrátane psychického, emocionálneho a duševného týrania, ako aj nátlaku a finančnej kontroly – musia byť oficiálne uznané; keďže pretrvávanie rodových stereotypov, mizogýnia a sexizmus v inštitúciách spolu so štrukturálnymi a procedurálnymi prekážkami naďalej bránia ženám, ktoré sú obeťami násilia, v prístupe k spravodlivosti; keďže súdna špecializácia na rodovo motivované násilie sa ukázala ako účinná, pretože sústreďuje odborné znalosti, zlepšuje správu prípadov a podporuje rodovo citlivejšie prostredie podporujúce obete[6];

J. keďže obťažovanie na pracovisku a v politike, súdnictve, na akademickej pôde alebo na internete predstavuje prekážku, ktorá bráni ženám v prístupe k spravodlivosti a v tom, aby sa dostali do verejných a rozhodovacích funkcií alebo v nich zotrvali; keďže

---

6 OSN Ženy, Handbook for National Action Plans on Violence against Women (Príručka pre národné akčné plány v oblasti násilia páchaného na ženách), 2012.

všadeprítomné online násilie, nenávistné prejavy a trestné činy z nenávisti, ktoré sú čoraz viac zamerané na ženy a dievčatá, majú vážne dôsledky pre ich každodenný život, obmedzujú ich účasť na verejnom živote a aj ich rovnaké zastúpenie;

K. keďže ozbrojené konflikty, nútené vysídľovanie, dôsledky zmeny klímy a núdzové humanitárne situácie prehlbujú nerovnosti a oslabujú systémy ochrany, v dôsledku čoho sú ženy a dievčatá vystavené väčšiemu riziku rodovo motivovaného násilia vrátane nútených manželstiev, sexuálneho násilia počas tranzitu, obchodovania s ľuďmi, rodovo motivovaného násilia v prijímacích alebo azylových centrách a sexuálneho násilia a mučenia ako vojnových zbraní; keďže sexuálne násilie súvisiace s konfliktmi zostáva jedným z najrozšírenejších porušení ľudských práv, ktoré sa využíva na terorizovanie civilného obyvateľstva, potláčanie odporu a ničenie komunít, a predstavuje vojnový zločin, zločin proti ľudskosti alebo činy prispievajúce ku genocíde podľa medzinárodného práva; keďže program OSN zameraný na ženy, mier a bezpečnosť je ústredným prvkom riešenia súčasných globálnych výziev v oblasti mieru a bezpečnosti; keďže prebiehajúce ozbrojené konflikty, ako vznikajúce a čoraz zložitejšie bezpečnostné hrozby, neúmerne ovplyvňujú ženy a dievčatá a viedli k celkovému zhoršeniu ich postavenia s nepriaznivými dôsledkami pre plné požívanie ich ľudských práv na celom svete;

L. keďže Istanbulský dohovor je jedným z najpokročilejších medzinárodných právnych nástrojov, ktorý stanovuje záväzné povinnosti v oblasti prevencie a boja proti rodovo motivovanému násiliu;

M. keďže porušovanie sexuálneho a reprodukčného zdravia a práv (SRZP) vrátane odopierania služieb bezpečného a legálneho umelého prerušenia tehotenstva a všetkých foriem pôrodníckeho a gynekologického násilia predstavuje rodovo motivované násilie a porušuje základné ľudské práva; keďže v rámci pretrvávajúcich sociálnych noriem je rodovo motivované násilie legitimizované, prístup k zdravotníckym službám vrátane sexuálnej a reprodukčnej zdravotnej starostlivosti je obmedzený, neplatená opatrovateľská práca sa prideľuje prevažne ženám a možnosti žien viesť sú obmedzené; keďže prístup k sexuálnemu a reprodukčnému zdraviu vrátane bezpečného a legálneho umelého prerušenia tehotenstva je základným právom, ktoré sa musí dodržiavať na celom svete; keďže milióny žien stále nemajú takýto prístup, čo ich vystavuje fyzickej ujme a ekonomickému a psychickému stresu; keďže hrozby a útoky proti organizáciám občianskej spoločnosti a obhajcom ľudských práv, najmä tým, ktorí podporujú SRZP, sa znepokojivo zvyšujú;

N. keďže znásilnenie zostáva rozšíreným porušovaním ľudských práv a často sa používa ako vojnová zbraň na terorizovanie civilného obyvateľstva a ničenie komunít; keďže v tejto súvislosti sú potrebné

naliehavé opatrenia na ukončenie beztrestnosti a zabezpečenie spravodlivosti pre obete znásilnenia;

O. keďže súdna stereotypizácia a prevládajúce rodové normy spolu s nedostatočnými informáciami môžu ženám, ktoré sa stali obeťami a prežili násilie, brániť v účinnom prístupe k spravodlivosti; keďže rodovo motivované násilie a prekážky v prístupe žien k spravodlivosti môžu ovplyvniť ich plnohodnotnú účasť na verejnom živote; keďže táto situácia narušuje dôveru žien a dievčat v súdny systém a môže prispieva j nedostatočnému nahlasovaniu týchto prípadov, najmä prípadov rodovo motivovaného násilia; keďže mnoho preživších naďalej zažíva obviňovanie, stigmatizáciu a strach z odvety a sekundárnej viktimizácie, čo ich ďalej odrádza od domáhania sa spravodlivosti;

P. keďže rodové stereotypy, mizogýnia a sexizmus v súdnom systéme naďalej posilňujú rodovú nerovnosť tým, že udržiavajú predpojaté postoje, diskriminačné praktiky a nerovnú mocenskú dynamiku; keďže tieto systémové prekážky podkopávajú dôveru žien pri domáhaní sa spravodlivosti, obmedzujú ich spravodlivé zastúpenie a prispievajú k pretrvávaniu nespravodlivosti a marginalizácie v právnych procesoch; keďže prítomnosť rodových predsudkov a stereotypov v justičnom systéme plne odhalilo a odsúdilo hnutie Me Too, ktoré zmobilizovalo ženy a dievčatá naprieč kontinentmi, čo ukázalo, že napriek rôznym sociálnym, ekonomickým a právnym kontextom sú výzvy, ktorým čelia ženy a dievčatá v justičných systémoch, veľmi podobné, a preto si vyžadujú spoločný postup;

1. odporúča Rade:

   a) opätovne potvrdiť pevný záväzok EÚ v oblasti rodovej rovnosti a zaručiť úplné vykonávanie práv žien a dievčat vo všetkých aspektoch vonkajšej činnosti EÚ vrátane rozvojovej, obchodnej a zahraničnej politiky prostredníctvom primerane financovaného, inkluzívneho a prierezového prístupu, ktorý namieta proti rodovým stereotypom a je založený na zásade nediskriminácie, s cieľom rýchlo presadzovať rodovú rovnosť;

   b) zabezpečiť plné zapojenie Európskeho parlamentu a jeho Výboru pre práva žien a rodovú rovnosť do procesu rozhodovania o pozícii EÚ na 70. zasadnutí Komisie OSN pre postavenie žien; zabezpečiť, aby mal Európsky parlament pred rokovaniami primerané informácie o pozičnom dokumente EÚ a prístup k nemu; ďalej zlepšovať medziinštitucionálnu spoluprácu, a to aj počas rokovaní, tak aby sa riadne zohľadnili priority Európskeho parlamentu; zdôrazňovať, že účasť a vedúce postavenie žien v rozhodovacích funkciách stále chýba, a to aj v oblasti zahraničnej politiky a budovania mieru; uznať, že štúdie ukázali, že mierové dohody dosiahnuté za aktívnej účasti žien majú

väčšiu šancu byť udržateľné a účinné[7]; vyhlasovať, že nedávne globálne posúdenia zdôrazňujú, že napriek súčasným záväzkom je pokrok pri presadzovaní plnej, rovnocennej a zmysluplnej účasti a vedúceho postavenia žien v mierových a bezpečnostných procesoch naďalej obmedzený;

c) opätovne potvrdiť záväzok EÚ k rodovej rovnosti ako horizontálnu prioritu; podporovať a presadzovať hodnoty rozmanitosti, rovnosti a inklúzie; zdôrazniť, že je potrebné vytvoriť komplexný nástroj na monitorovanie zaostávania v oblasti demokracie a práv žien a boj proti nemu, ktoré spolu neoddeliteľne súvisia; postaviť sa do čela celosvetového boja proti odporu voči rodovej rovnosti a dôrazne odsúdiť útoky protirodových a protiprávnych hnutí, ktoré šíria lži, podkopávajú demokraciu a útočia na práva žien a LGBTIQ+ osoby;

d) zabezpečiť, aby úniové a medzinárodné nástroje boli komplementárne a ambiciózne a obsahovali pevné a zásadné ustanovenia na posilnenie postavenia žien a dievčat a zaručenie prístupu k spravodlivosti; zdôrazniť, že právo na právnu pomoc a právnu obhajobu je nevyhnutné na zabezpečenie univerzálneho a rovného prístupu k spravodlivosti pre všetkých a účinnej účasti na príslušných konaniach; ďalej zdôrazňovať, že osoby so zdravotným postihnutím, najmä ženy a dievčatá so zdravotným postihnutím, čelia štrukturálnym a praktickým prekážkam v prístupe k spravodlivosti a účasti na verejnom živote: zdôrazniť potrebu osobitných opatrení na zabezpečenie ich plného začlenenia a univerzálneho prístupu k účinnej ochrane; zabezpečiť, aby EÚ preukazovala silné vedúce postavenie a prijala jednotnú pozíciu k inkluzívnym a nestranným justičným systémom; presadzovať komplexné právne rámce, ktoré chránia práva žien a zabezpečujú plnú a rovnocennú účasť žien, dievčat a všetkých ľudí podľa vnútroštátneho aj medzinárodného práva; vyzývať na zabezpečenie a podporu práva obetí na včasnú náhradu škody zaplatenej páchateľom v rámci trestného konania a na výmenu najlepších postupov s cieľom zabrániť sekundárnej viktimizácii, a to aj prostredníctvom štátnych subrogačných mechanizmov;

e) prijať opatrenia na úplné vykonávanie existujúcich záväzkov v oblasti rodovej rovnosti a posilnenia postavenia žien, čím sa zabezpečí ochrana rovnakých ľudských práv a základných slobôd žien bez diskriminácie, v záujme podpory ich účasti na verejnom živote;

f) zdôrazniť význam podpory verejných politík, ktoré presadzujú a

---

7 Štúdia – Úloha žien v mierových procesoch, Európsky parlament, Generálne riaditeľstvo pre vnútorné politiky Únie, tematická sekcia pre práva občanov a ústavné veci, máj 2019.

podporujú materstvo;

g) zdôrazňovať, že je dôležité zaručiť ženám a dievčatám účinný prístup k spravodlivosti na všetkých úrovniach vrátane jasných kanálov nahlasovania a rýchleho spracovania ochranných a podporných opatrení; odstrániť prekážky, najmä pre znevýhodnené a zraniteľné skupiny žien, ktoré často čelia prekážkam v prístupe k spravodlivosti v dôsledku znásobujúceho sa účinku obmedzených a nedostatočne financovaných zdrojov v rámci justičného systému, ako aj sociálno-ekonomických a sociálno-kultúrnych faktorov a prierezovej diskriminácii; zabezpečiť primerané služby podpory a ochrany zamerané na obete v prípadoch rodovo motivovaného násilia a predchádzať akejkoľvek forme sekundárnej viktimizácie pri podávaní oznámení polícii alebo počas súdneho konania; zdôrazňovať, že ekonomická nerovnosť zostáva významnou prekážkou prístupu k spravodlivosti;

h) zdôrazňovať potrebu uznať rodový apartheid za zločin proti ľudskosti podľa Rímskeho štatútu a presadzovať jeho medzinárodné uznanie s cieľom zabezpečiť prístup k spravodlivosti, zodpovednosť a možnosť stíhania medzinárodnými súdmi; podporiť vymedzenie pracovnej skupiny OSN pre diskrimináciu žien a dievčat v súvislosti s rodovým apartheidom ako aktov v rámci inštitucionalizovaného systému rodovej diskriminácie a dominancie;

i) zabezpečili výmenu najlepších postupov, a to aj prostredníctvom odbornej justičnej prípravy, pokiaľ ide o psychologické, duševné, fyzické, donucovacie a finančné vplyvy rodovo motivovaného násilia; zaviazať sa k začleneniu rodového hľadiska do rozhodovania súdov a podporovať ho; podnecovať možnosť poskytovať obetiam na požiadanie právničky; podporovať rodovo citlivú odbornú prípravu zameranú na obete pre úradníkov, ktorí prichádzajú do kontaktu s obeťami, v súlade s ich funkciami vrátane príslušníkov polície, prokurátorov a sudcov s cieľom predchádzať sekundárnej viktimizácii, bojovať proti rodovým stereotypom a predsudkom a zabezpečiť úctivé, traumovo citlivé a nediskriminačné zaobchádzanie s obeťami;

j) zdôrazňovať, že je dôležité zabezpečiť ženám a dievčatám dostupné, komplexné a ucelené informácie o ich právach, podpore a ochrane v každom štádiu súdneho konania, najmä v prípadoch násilia páchaného na ženách alebo domáceho násilia, a to aj prostredníctvom iniciatív na zvyšovanie informovanosti; zdôrazňovať potrebu podporovať programy na posilnenie právneho postavenia na miestnej úrovni, ktoré pomáhajú ženám a dievčatám pochopiť a uplatňovať svoje práva, a nabádať na zriadenie všeobecných aj špecializovaných podporných služieb pre obete trestných činov a zabezpečenie ich účinnú koordináciu

a metódy postúpenia; zdôrazňovať kľúčovú úlohu, ktorú tieto služby zohrávajú pri informovaní obetí o ich právach a uľahčovaní ich prístupu k spravodlivosti; zabezpečiť, aby informácie pre obete boli ľahko dostupné a v zrozumiteľnom jazyku; podporovať existenciu a využívanie liniek pomoci obetiam a zabezpečiť, aby boli dostupné prostredníctvom rôznych kanálov vrátane telefónu a informačných a komunikačných technológií; uznať, že obmedzený prístup k informačným a komunikačným technológiám v mnohých krajinách sveta bráni plnému využitiu potenciálu žien a dievčat;

k) zaviazať sa zabezpečiť obetiam prístup k právnej pomoci od začiatku občianskeho alebo trestného konania a podporovať tento prístup na celom svete spolu s medzinárodnými partnermi; vyzývať na začlenenie rodového hľadiska do všetkých politík, zákonov, postupov, programov a praktík s cieľom riešiť osobitné prekážky, ktorým čelia ženy a dievčatá, vrátane obmedzenej informovanosti o právach, diskriminačných postojov a rodových stereotypov v justičných systémoch a nedostatočnej dostupnosti špecializovaných služieb, najmä vo vidieckych a odľahlých oblastiach; podporovať prax posudzovania práva žien a dievčat na právnu pomoc výlučne na základe ich vlastných finančných prostriedkov bez ohľadu na príjem ich manželov, partnerov alebo rodín, čo je obzvlášť dôležité v prípadoch rodovo motivovaného násilia; zdôrazniť význam údajov rozčlenených podľa pohlavia o prístupe k justičnému systému, výsledkoch konaní, využívaní právnej pomoci a prekážkach na účely tvorby politiky založenej na dôkazoch;

l) dosahovať pokrok vo vedúcom postavení žien, rovnakej účasti a väčšom zastúpení žien v súdnictve a jeho riadiacich orgánoch a podnikať aktívne kroky na podporu širokého prístupu žien z menšín a marginalizovaných skupín k právnickému povolaniu s cieľom odstrániť štrukturálne prekážky v rámci justičného systému a podporovať spravodlivé a reprezentatívne súdnictvo, čím sa zabezpečia rovnaké príležitosti;

m) podporovať a obhajovať konkrétne kroky a opatrenia na zabezpečenie účasti žien a ich vedúceho postavenia v rozhodovacom procese vo verejnom živote, a to aj v oblasti zahraničnej politiky, obrany a bezpečnosti a prevencie, riadenia a riešenia konfliktov a kríz; zdôrazňovať potrebu spoločnej metodiky sledovania pre zhromažďovanie údajov o účasti žien v týchto odvetviach;

n) aktívne podporovať a presadzovať všeobecné odporúčanie CEDAW z roku 2024 č. 40 o rovnakom a inkluzívnom zastúpení žien v rozhodovacích systémoch, ktoré je vymedzené ako parita 50:50 medzi ženami a mužmi v celej ich rozmanitosti, pokiaľ ide o rovnaký prístup k rozhodovacím systémom a rovnakú moc v

rámci nich;

o) podporovať zmysluplnú účasť žien na všetkých úrovniach rozhodovania v zahraničnej, bezpečnostnej a obrannej politike, ako aj pri riešení konfliktov, a to tak v EÚ, ako aj vo svete;

p) prijať opatrenia na urýchlené a úplné vykonávanie existujúcich záväzkov v oblasti rodovej rovnosti a posilnenia postavenia žien, čím sa zabezpečí ochrana rovnakých ľudských práv a základných slobôd žien bez diskriminácie, a to aj prostredníctvom silných verejných inštitúcií a politík, ktoré zaručujú rovnaké príležitosti, v záujme pokroku pri ich účinnej a plnej účasti na verejnom živote, a teda uľahčovania ich účasti na rozhodovacích procesoch; odsúdiť nenávistné prejavy na internete namierené proti ženám a ich vplyv na ich účasť na verejnom živote, a podporovať programy mediálnej gramotnosti a digitálnej bezpečnosti pre ženy a dievčatá;

q) zdôrazňovať, že posilnenie a postavenia žien a podpora organizácií na ochranu práv žien a účasť žien na rozhodovaní v oblasti vonkajšej politiky a konfliktov podporuje lepšie výsledky pre komunity, prístup k spravodlivosti a udržateľnejší mier; jasne odsúdiť nedávne zníženie financovania organizácií žien, organizácií na ochranu práv žien a organizácií občianskej spoločnosti, ktorých cieľom je bojovať proti rodovo motivovanému násiliu a umožniť ženám prístup k spravodlivosti; zabezpečiť aj udržateľné financovanie a právnu ochranu pre feministické a LGBTIQ+ organizácie, najmä pre základné skupiny, ktoré sú vystavené útokom v dôsledku zmenšujúceho sa občianskeho priestoru a reštriktívnych zákonov cieliacich na MVO;

r) obhajovať mandát Komisie OSN pre postavenie žien vzhľadom na úsilie USA a spriaznených krajín o oslabenie dohodnutých priorít v oblasti rodovej rovnosti a vyjadriť znepokojenie nad tým, že takýto politický tlak v kombinácii so škrtmi vo financovaní programov rodovej rovnosti môže ohroziť účinnosť a dôveryhodnosť Komisie OSN pre postavenie žien; zvýšiť financovanie rozvojovej pomoci s cieľom kompenzovať medzeru, ktorá vznikla po skončení pôsobenia Agentúry USA pre medzinárodný rozvoj; opätovne potvrdiť plnú podporu práce orgánu OSN Ženy, ktorý je ústredným aktérom v systéme OSN na podporu práv žien v celej ich rozmanitosti a na spájanie všetkých príslušných zainteresovaných strán s cieľom dosiahnuť politickú zmenu a koordinovať činnosti; naliehavo vyzývať všetky členské štáty OSN, ako aj EÚ, aby pre orgán OSN Ženy zabezpečili primerané financovanie; zaviazať sa k primeranému financovaniu rodovej rovnosti a práv žien vrátane SRZP;

s) uplatňovať hľadisko rodovej rovnosti a rodové rozpočtovanie vo

všetkých oblastiach politiky EÚ vrátane vonkajšej činnosti; zdôrazniť, že je potrebné, aby štáty vyčlenili primerané dostatočné a predvídateľné finančné prostriedky na rodovo responzívnu právnu pomoc a podporné služby, najmä pre obete rodovo motivovaného násilia, a zabezpečili dostatočný prístup k odškodneniu, pretože súčasné prekážky neúmerne ovplyvňujú prístup žien k spravodlivosti; zdôrazniť význam riešenia praktických a regionálnych prekážok a prekážok súvisiacich s dostupnosťou, ktoré bránia ženám a zraniteľným skupinám v prístupe k spravodlivosti, najmä vo vidieckych, vzdialených a hospodársky znevýhodnených regiónoch; zdôrazniť špecifické výzvy, ktorým čelia ženy so zdravotným postihnutím, staršie ženy a osamelí rodičia, vrátane prekážok fyzickej dostupnosti a nedostatku prispôsobených podporných služieb; uznať, že právna pomoc je často chronicky podfinancovaná alebo podhodnotená, čím sa vytvára ďalšia prekážka pre ženy v krízových situáciách hľadajúce prístup k spravodlivosti, ktorá neúmerne postihuje ženy v nižších sociálno-ekonomických situáciách a tie najzraniteľnejšie pri prístupe k spravodlivosti v prípadoch porušovania ich práv;

t) opätovne potvrdiť záväzok EÚ bojovať proti beztrestnosti rodovo motivovaného násilia vrátane sexuálneho násilia a ukončiť ju; zasadzovať sa za odstránenie beztrestnosti všetkých foriem rodovo motivovaného násilia vrátane domáceho násilia, sexuálneho násilia, obchodovania s ľuďmi a škodlivých praktík; urýchliť vykonávanie medzinárodných záväzkov s cieľom ďalej predchádzať všetkým formám násilia páchaného na ženách a dievčatách vo verejnej aj v súkromnej sfére a reagovať na ne, a to i pokiaľ ide o znásilnenie, mrzačenie ženských pohlavných orgánov, nútené manželstvá, tzv. konverzné postupy, šírenie intímnych alebo zmanipulovaných záberov bez súhlasu, deepfakov alebo obsahu generovaného umelou inteligenciou, kybernetické prenasledovanie, kybernetické obťažovanie, posielanie obscénnych obrázkov (tzv. cyberflashing) a kybernetické podnecovanie k násiliu alebo nenávisti, nenávistné prejavy a zločiny z nenávisti; zdôrazňovať, že je dôležité riešiť hrozbu, ktorú predstavujú technológie riadené umelou inteligenciou, a na úrovni EÚ a na medzinárodnej úrovni sa zasadzovať za dôraznejšie opatrenia proti online násiliu, ktoré neúmerne postihuje ženy a bráni ich plnej účasti na verejnom živote; naliehať na veľmi veľké online platformy a veľmi veľké internetové vyhľadávače, aby umožnili verejnú kontrolu svojich ročných posúdení rizík a zmierňujúcich opatrení týkajúcich sa rodovo motivovaného násilia s cieľom umožniť lepší výskum a riešenia;

u) zdôrazňovať, že nedostatok alebo odmietnutie prístupu k službám v oblasti sexuálneho a reprodukčného zdravia a práv, vrátane bezpečného a legálneho umelého prerušenia

tehotenstva, je formou rodovo podmieneného násilia a porušovania ľudských a základných práv; vyzývať na úsilie o zabezpečenie širokého a spravodlivého prístupu k SRZP na celom svete a opätovne potvrdiť, že prístup k bezpečnému a legálnemu umelému prerušeniu tehotenstva je základnou zložkou SRZP žien a je nevyhnutný pre ich telesnú autonómiu; požadovať bezpečný prístup k umelému prerušeniu tehotenstva, antikoncepcii a starostlivosti o matky pre všetkých, najmä k núdzovej antikoncepcii, testovaniu na sexuálne prenosné infekcie a postexpozičnej profylaxii; zabezpečiť prístup k službám duševného zdravia zohľadňujúcim rodové hľadisko pre mladé ženy a LGBTIQ+ osoby a uznať duševné zdravie za kľúč k účasti a rovnosti;

v) zabezpečiť, aby vonkajšie politiky EÚ aktívne podporovali prístup k SRZP ako súčasť dosahovania cieľov udržateľného rozvoja;

w) opätovne zdôrazniť, že znásilnenie je stále jedným z najrozšírenejších prípadov porušenia ľudských práv na celom svete; zdôrazniť význam prijatia právnych predpisov o znásilnení postavených na absencii súhlasu ako kľúčovej súčasti komplexného prístupu k boju proti sexuálnemu násiliu páchanému na ženách a dievčatách; presadzovať definíciu znásilnenia založenú na súhlase ako univerzálnu normu na celom svete s cieľom posilniť právnu ochranu a zabezpečiť, aby sexuálne násilie bolo vymedzené neposkytnutím súhlasu, nie len použitím násilia, nátlaku alebo hrozieb; presadzovať koncepciu, že mlčanie a absencia odporu obetí nepredstavujú súhlas; zdôrazniť, že predchádzajúci súhlas ani existujúci vzťah neznamenajú trvalý alebo budúci súhlas s akýmkoľvek sexuálnym konaním; v tejto súvislosti vyzýva všetky krajiny, aby zaviedli vymedzenie znásilnenia založené na súhlase a zaručili obetiam prístup k spravodlivosti;

x) čo najdôraznejšie odsúdiť používanie znásilnenia a iných foriem sexuálneho násilia ako vojnovej zbrane a pripomenúť, že takéto akty sú podľa medzinárodného práva vojnovými zločinmi alebo zločinmi proti ľudskosti; aktívne pracovať na zabezpečení stíhania a zodpovednosti za tieto druhy trestných činov na medzinárodnej úrovni, a to aj prostredníctvom uplatňovania globálneho režimu sankcií EÚ v oblasti ľudských práv; posilniť podporu medzinárodného úsilia o zdokumentovanie týchto zločinov v prebiehajúcich konfliktoch a o preventívne opatrenia; ďalej vyzývať na aktívnu podporu všetkých snáh o zabezpečenie zodpovednosti páchateľov a prístupu k spravodlivosti pre osoby, ktoré sa stali obeťami znásilnenia ako vojnovej zbrane, uznávajúc, že v súlade s rezolúciou OSN č. 1820 (2008) znásilnenie a iné formy sexuálneho násilia predstavujú vojnové zločiny, zločiny proti ľudskosti alebo činy prispievajúce ku

genocíde; podporiť úzku spoluprácu Eurojustu s Medzinárodným trestným súdom pri dokumentácii vojnového znásilnenia, zneužívania a iných foriem sexuálneho násilia na Ukrajine a vyzvať EÚ, Eurojust a Medzinárodný trestný súd, aby ďalej posilňovali koordinované úsilie o dokumentáciu zameranú na obete a zohľadňujúcu traumu, ako aj vytvorili rámce spolupráce v celosvetovom meradle pre iné konfliktné oblasti s cieľom zabezpečiť, aby obete boli identifikované, chránené a mali prístup k spravodlivosti;

y) zdôrazniť význam úplného uznania transrodových žien ako žien a uviesť, že ich začlenenie je nevyhnutné pre účinnosť všetkých politík v oblasti rodovej rovnosti a boja proti násiliu; vyzvať na uznanie a rovnaký prístup transrodových žien k ochrane a podporným službám;

z) vyzvať všetky krajiny, ktoré ešte neratifikovali Istanbulský dohovor, aby tak urobili, a podporovať globálne prijatie jeho komplexných noriem na boj proti násiliu na ženách a domácemu násiliu;

aa) vyzývať vlády a medzinárodné orgány, aby riešili osobitné riziká, ktorým čelia ženy a dievčatá pred násilím v prijímacích centrách a zlepšenia postupov posudzovania veku;

ab) obhajovať právo dievčat na inkluzívne, spravodlivé a kvalitné vzdelávanie ako kľúčovú hnaciu silu posilnenia postavenia a dosiahnutia rodovej rovnosti, ktorá im poskytne vedomosti, zručnosti, príležitosti a schopnosti, ktoré sú nevyhnutné počas celého života, umožní im domáhať sa svojich práv, získať prístup k spravodlivosti, plne sa zúčastňovať na verejnom živote a bojovať proti rodovo motivovanému násiliu; poukazovať na význam podpory posilnenia postavenia žien prostredníctvom inkluzívneho, spravodlivého a kvalitného vzdelávania, odbornej prípravy a celoživotného vzdelávania, ktoré majú zásadný význam pre boj proti rodovým stereotypom, postojom a predsudkom vo všetkých ich rozmeroch a pre boj proti pretrvávajúcim nerovnostiam; pripomínať, že je dôležité predchádzať rodovo motivovanému násiliu prostredníctvom primeraných kampaní a iných opatrení, a to aj zvyšovaním digitálnej mediálnej gramotnosti, ako aj prostredníctvom relevantného, cieleného vzdelávania o komplexných vzťahoch a sexualite primeraného veku s cieľom zvýšiť informovanosť o telesnej integrite; zdôrazniť potrebu hlbšieho pochopenia hnutí proti právam a tzv. protirodových hnutí vrátane dezinformácií o rodovej rovnosti, fenoménu incel a mizogýnie, a najmä ich online formy nazývanej manosféra; obhajovať aktívnejšie politiky na boj proti týmto fenoménom a ich naratívom;

ac) zdôrazňovať, že vojna a konflikt majú neprimeraný a ničivý vplyv

na ženy, a obhajovať mier a inkluzívne rokovania na celom svete ako základný spôsob ukončenia konfliktu a násilia, ktorému čelia ženy a dievčatá v tomto prostredí; uznať pozoruhodnú prácu, ktorú vykonávajú ženy pôsobiace v mierových misiách OSN v konfliktných oblastiach; zdôrazňovať, že práva žien a rodová rovnosť majú zásadný význam pre právny štát a odolné a inkluzívne demokracie; so znepokojením zdôrazňovať, že milióny žien a dievčat, najmä v kontexte konfliktov a vysídľovania, naďalej čelia diskriminácii a násiliu odopieraniu ich dôstojnosti a práva konať;

ad) zaviazať EÚ k zahraničnej, rozvojovej a bezpečnostnej politike, ktorá bude inkluzívna a prierezová a bude uprednostňovať ženy a obhajcov ľudských práv LGBTIQ+ osôb;

ae) zdôrazňovať, že femicída, definovaná ako zabíjanie žien a dievčat z dôvodu ich pohlavia, predstavuje jednu z najextrémnejších foriem rodovo motivovaného násilia a závažné porušenie všeobecných základných práv; dôrazne odsudzovať absenciu harmonizovanej definície tohto zločinu a pretrvávajúce nezrovnalosti v zbere údajov a podávaní správ o ňom, čo vážne bráni účinnej prevencii a tvorbe politiky založenej na dôkazoch; vyzývať na celosvetové uznanie tohto zločinu a na celosvetové úsilie o odstránenie femicídy;

2. poveruje svoju predsedníčku, aby postúpila toto odporúčanie Rade, Komisii a podpredsedníčke Komisie/vysokej predstaviteľke Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku a pre informáciu osobitnej zástupkyni Európskej únie pre ľudské práva.